

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING OCH
SLUTUNDESRÖKNING

Ett boplatssområde vid

DREVS-RÖDJE 1:10

RAÄ 33
Drev socken
Växjö kommun
Kronobergs län

Alexandra Nylén
Maria Brynielsson

SMÅLANDS MUSEUM
RAPPORT 2003:22

RIGES GLASMUSEUM

ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING OCH
SLUTUNDERSÖKNING

Ett boplatssområde vid

DREVS-RÖDJE 1:10

RAÄ 33

Drev socken
Växjö kommun
Kronobergs län

Alexandra Nylén
Maria Brynielsson

SMÅLANDS MUSEUM
RAPPORT 2003:22

© 2003 SMÅLANDS MUSEUM

VÄXJÖ 2003

ISSN1403-2902

PRODUKTION OCH DISTRIBUTION:

Smålands museum, Box 102, 351 04 Växjö

ALLMÄNT KARTMATERIAL: Medgivande 507-98-29

INNEHÅLL

INLEDNING	s.3
TOPOGRAFI	s.3
FORNLÄMNINGSMILJÖ	s.3
FÖRUNDERSÖKNINGEN	s.5
Syfte och metod	s.5
Resultat	s.5
Tolkning	s.7
SLUTUNDERERSÖKNINGEN	s.8
Syfte och metod	s.8
Resultat	s.8
DISKUSSION	s.11
SAMMANFATTNING	s.12
REFERENSER	s.13
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	s.13

BILAGOR

1. Anläggningsbeskrivningar. Förundersökning
2. Anläggningsbeskrivningar. Slutundersökning
3. Fyndtabell utredning och förundersökning
4. Fyndtabell slutundersökning
5. Provrutetabell slutundersökning
6. Förundersökningsområdet
7. Slutundersökningsområdet

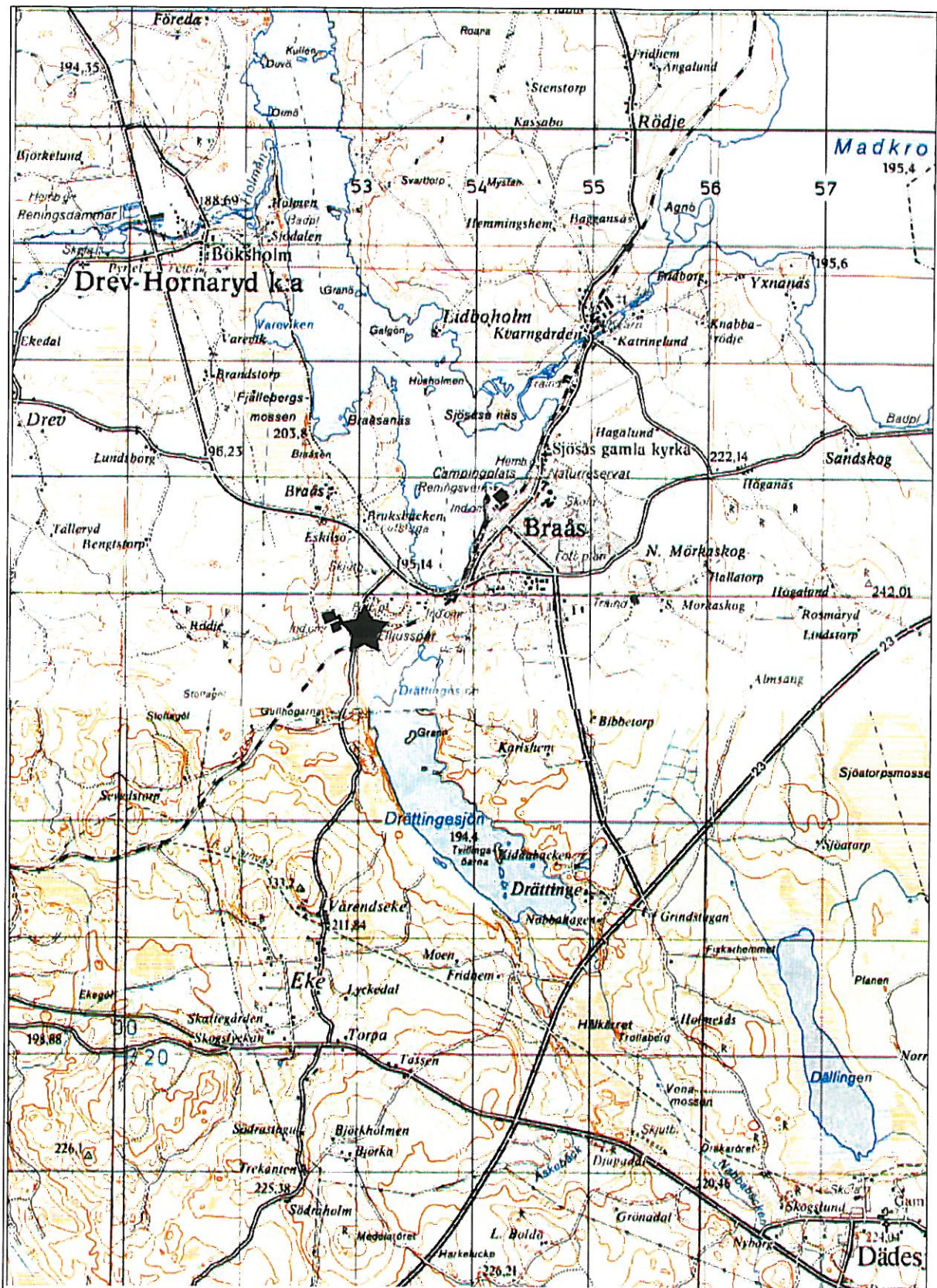

Fig. 1. Utdrag ur topografiska kartans blad 5F NV och SV Åseda. Platsen för undersökningarna är markerad med en stjärna. Skala 1:50 000.

INLEDNING

Med anledning av anläggandet av en parkeringsplats på fastigheten Drevs- Rödje 1:10 i Drev socken, har Smålands museum utfört en arkeologisk förundersökning och slutundersökning av RAÄ 33. Uppdragsgivare var Växjö kommun.

Vid den utredning som föregick undersökningarna påträffades, vid provgroppsgrävning, lämningarna av en mindre boplots- eller aktivitetsyta. Lämningarna utgjordes av ett svagt kulturpåverkat jordlager innehållande träkol och avslag i porfyr och kvarts (Stark 1996). En förundersökning utfördes under tre dagar i september 1996, med hjälp av två arkeologer från Kalmar läns museum på uppdrag av Smålands museum, och slutundersökningen under en vecka i november samma år. Rapportens upplägg är att man först får en topografisk och historisk bakgrund till området. Därefter presenteras resultaten från förundersökningen och slutundersökningen.

TOPOGRAFI

Undersökningsområdet, som ligger på Småländska höglandets sydsluttning, karaktäriseras av småkuperad skogsbevuxen terräng, genomskuren av en mängd mindre våtmarker och vattendrag. Kulturhistoriskt tillhör trakten Varend. Detta beror inte minst på att den södergående Mörrumsån, kring vilken Varends kärnområde ligger, har sina källflöden i de stora sjöarna Örken och Madkroken. Kulturkontakter i äldre tid har därför sannolikt varit huvudsakligen sydliga, även om närheten till det östliga Njudung är påtaglig.

Platsen för de arkeologiska för- och slutundersökningarna ligger i sydöstra delen av Drev socken och gränsar till Sjösås socken i öster och Dädesjö socken i söder. Undersökningsområdet ligger på västsluttningen av en svag höjdrygg som löper i nord-sydlig riktning. I norr utvecklas höjdryggen till Braåsen och i söder sträcker sig höjdryggen längs Drättingsjöns västsida. Höjdryggen är, i anslutning till undersökningsområdet, bitvis täktad och upptas också delvis av Ekevägens sträckning samt Volvos industrianläggning.

Undersökningsområdet, som ligger cirka 198 meter över havet, begränsas i öster av ett vattensjukt område med uppstickande berghällar och storblockig morän. I väster begränsas området av Ekevägen och i söder av järnvägen.

FORNLÄMNINGSMILJÖ

De gränsande socknarna Drev, Sjösås och Dädesjö uppvisar alla en likartad förhistoria, med en mängd lösfynd och hållkistor från yngre stenåldern och gravrösen och skålgropar från bronsåldern. En mängd gravfält och fossil åkermark finns från järnålder. De äldsta kända lämningarna i Drev socken resresenteras av ett antal lösfynd från yngre stenålder och en registrerad stenåldersboplatz RAÄ 51. I övrigt uppvisar socknen två koncentrationer av fornlämningar i Drev och Rödje, belägna cirka 1-1,5 kilometer nordväst respektive väster om

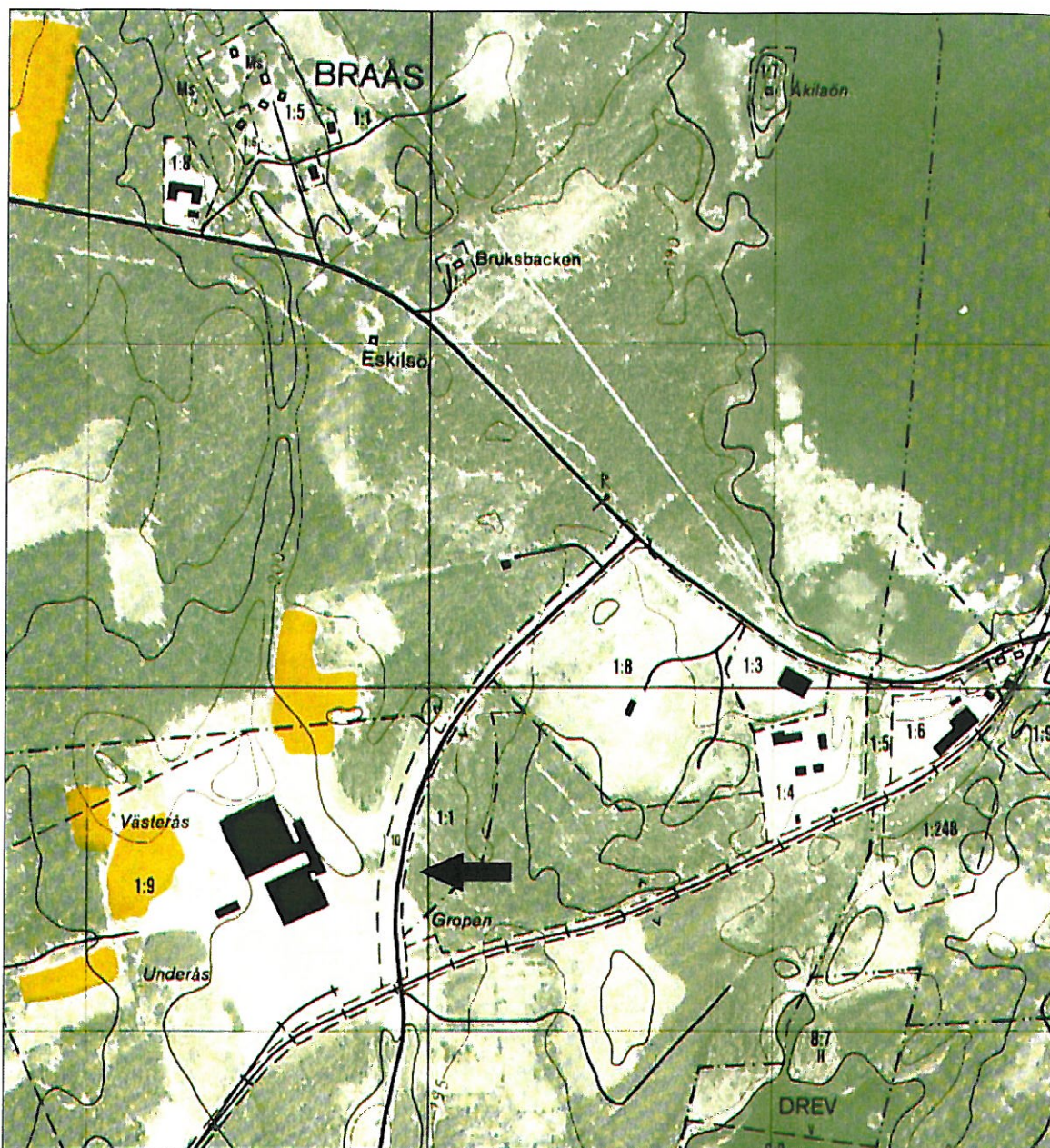

Fig.2. Utdrag ur ekonomiska kartans blad 5F 5a Drev med undersökningsområdet markerat med en pil. Skala 1:10 000.

undersökningsplatsen. Bägge platserna har dels ett äldre skikt lämningar med ensamliggande rösen och skålgropsförekomster från bronsålder, dels ett mer omfattande skikt från äldre och yngre järnålder i form av flera gravfält. Gravfältet Gullhögarna (RAÄ 53), cirka 500 m söder om järnvägen längs Ekevägen, omfattar 18 högar med en diameter på upp till 25 meter.

I Uppvidinge härad finns flera tidigmedeltida kyrkor, Drev, Sjösås, Dädesjö och Granhult. Den senare är en av mycket få bevarade medeltida träkyrkor. Norr om undersökningsområdet återfinns lämningarna av det järnbruk som anlades vid Braåsen under 1700-talet (RAÄ 25).

FÖRUNDERSÖKNINGEN

Syfte och metod

Förundersökningen syftade till att fastställa fornlämningens ålder och utbredning genom att klargöra förekomsten av eventuella kulturlager, fynd och anläggningar. Dessutom avsågs att undersöka boplatsens karaktär, det vill säga om den utgjorde en boplats eller en mindre aktivitetsyta.

Undersökningen inleddes med att ett antal sökschakt drogs i det aktuella området med hjälp av grävmaskin. Schakten upptog i allmänhet en bredd av cirka 1,5 meter. Ett av schakten hade dock dubbla bredden. Sökschakten lades med 7-12 meters mellanrum. Vid schaktningen påträffades 15 anläggningar (se bilaga 1) vilka dokumenterades och mättes in. Inmätningen utfördes med hjälp av stadsingenjörskontoret vid Växjö kommun. Ett fåtal anläggningar undersöktes, primärt för att erhålla ett dateringsunderlag i form av träkol för ^{14}C -analys. Två träkolsprover från anläggningar analyserades av Beta Analytic Inc. i Florida.

Resultat

Anläggningar

Vid förundersökningen undersöktes tre anläggningar, en härd (A6), en kokgrop (A8) och en mörkfärgning (A1) (se fig.4.). Av de övriga anläggningarna kunde ytterligare två härdar iakttas medan resten utgjordes av mörkfärgningar av icke närmare definierad art. I tre av anläggningarna (A13, A14 och A15) syntes slagg i ytan. Slaggen har senare identifierats som smidesslagg (muntlig uppgift Leif Rubensson, Kalmar läns museum). I en anläggning (A15) fanns särskilt stora mängder slagg samt lite kol. Ett järnföremål påträffades i kanten av denna anläggning. Slagg förekom i relativt rikliga mängder i ploglagret över hela ytan. Det kulturpåverkade lager som framkom vid utredningen kunde inte återfinnas vid förundersökningen.

Fynd

Två porfyraavslag och ett avslag i kvartsit tillvaratogs som lösfynd vid schaktning, då dessa tolkades som slagna (se bilaga 3). Porfyr förekommer naturligt i området, varför mindre bitar ligger spridda över hela ytan. Detta utgör ett problem när det gäller att identifiera de bitar som faktiskt är slagna. Porfyrförekomsten var särskilt omfattande i områdets östra del, i samma område som härdarna framkom.

Dateringar

Prov nr	Anl. nr	^{14}C ålder BP	Kal 1 Σ	Kal 2 Σ
Beta 97233	6	2730 \pm 100	980-805 f Kr	1120-775 f Kr
Beta 97234	15	480 \pm 50	1420-1450 e Kr	1400-1485 e Kr

Fig.3. Tabell som visar dateringsresultatet. Dateringarna är kalibrerade enligt Stuiver, M. & Becker, B. (1986).

Kol från härden A6 har daterats till 1120-775 f.Kr, dvs. mellersta bronsålder. Huruvida denna datering är representativ för hela boplatsen går inte att avgöra i nuläget. Den andra dateringen gäller A15, en mörkfärgning med slagg i ytan. ^{14}C -analysen har givit resultatet 1400-1485 e.Kr, dvs. medeltidens senare hälft. Noteras bör att inget av kolproverna genomgått vedartsanalys, varför vissa felkällor kan finnas i fråga om träets egenålder. Detta betyder att anläggningarna teoretiskt sett kan vara något yngre. Smidesslaggen är av en sådan typ att den

måste ges en sen datering, vilket bekräftas av ^{14}C -dateringen (muntlig uppgift Leif Rubensson).

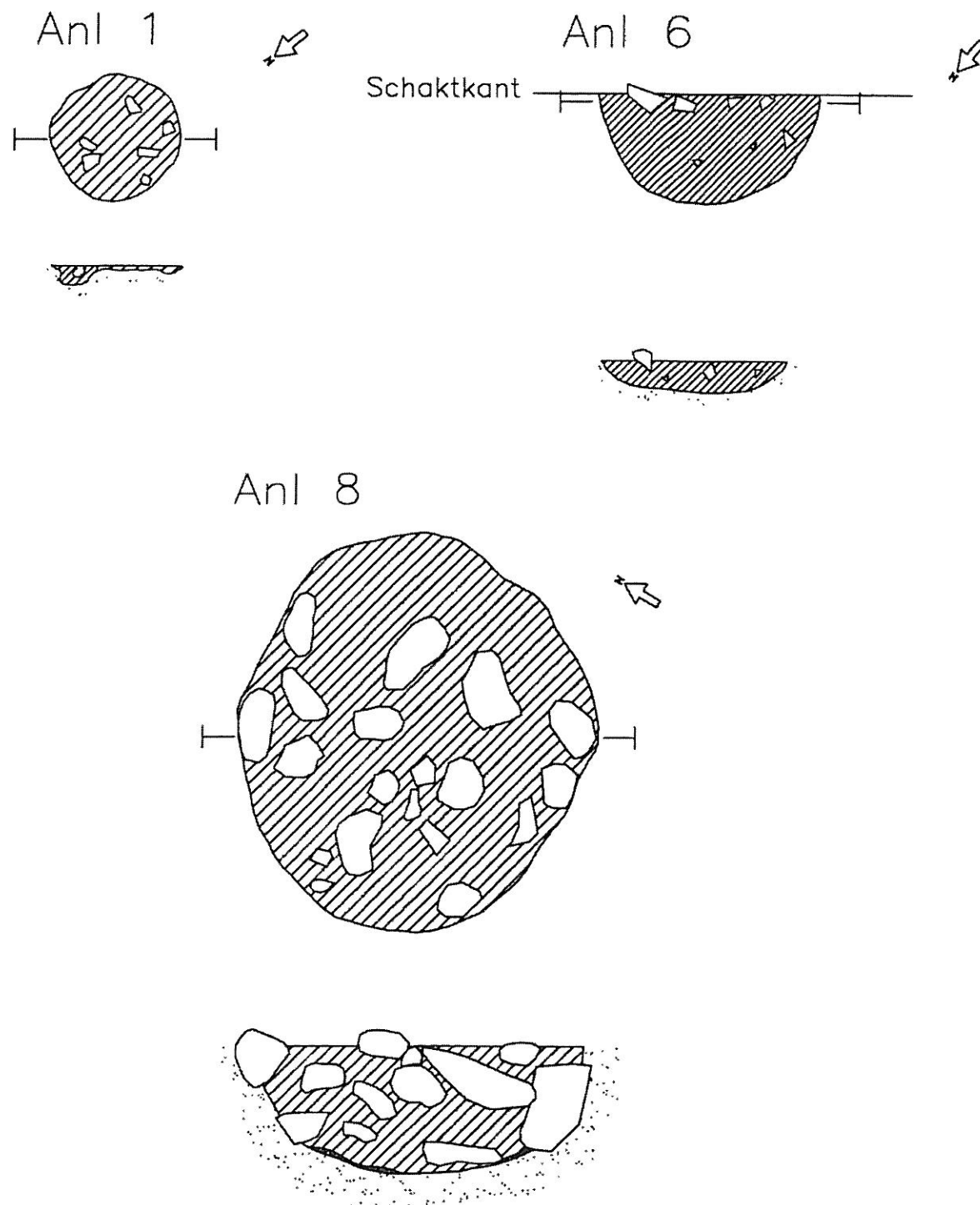

Fig.4. Ritningar över anläggningarna A1, A6 och A8. Skala 1:20.

Tolkning

Resultaten från förundersökningen indikerade en förhistorisk del med en datering till mellersta bronsåldern samt en yngre medeltida fas. Efter förundersökningen kunde man konstatera att förekomsten av anläggningar av förhistorisk karaktär var koncentrerade till områdets östra del. I den sydvästra delen påträffades även ett antal anläggningar av förhistorisk karaktär spritt längs Ekevägen, bland dessa den undersökta kokgropen (A8), som dock ej daterats. Endast ett par porfyraavslag tillvaratogs vid förundersökningen varvid den föregående utredningens uppgifter, om ett kulturpåverkat fyndförande lager, inte kunde bekräftas. Det bör noteras att inga provrutor upptogs vid förundersökningen. Fynden påträffades vid maskinschaktning.

I området fanns även lämningar av sentida karaktär, i form av slaggfyllda anläggningar vilka möjligen hade ett samband med järnhanteringen i området.

SLUTUNDERSÖKNINGEN

Syfte och metod

Målsättningen med slutundersökningen var, i enlighet med länsstyrelsens kravspecifikation, att undersöka boplatsens funktion samt att på ett säkrare sätt datera den. Frågorna som avsågs att besvaras var:

- Är det äldre skiktet på platsen resterna efter en tillfällig uppehållsplats för en vandrande jägare-samlarebefolkning, en säsongsmässigt utnyttjad jakt-fångststation eller en permanent boplats?
- Hur länge var platsen i bruk under äldre tid? Har den varit i bruk under flera tidsperioder och, i så fall, har den haft olika funktion vid olika tider?
- Vad har försörjningsbasen för bosättningarna under de skilda tiderna varit?
- Vilken omfattning hade järnhanteringen på platsen? Har järnframställning förekommit, eller enbart smide? Finns det spår efter andra former av järnbearbetning?
- Finns det en bosättning som är samtida med lämningarna efter järnhantering?

Vid slutundersökningen kvarstod förundersökningens ytbegränsning av undersökningsområdet. Arbetet koncentrerades till områdets östra del där de flesta anläggningarna av förhistorisk karaktär påträffats. Här schaktades matjorden bort med hjälp av grävmaskin på en cirka 16 x 16 meter stor yta med syftet att hitta anläggningar och lokalisera fynd. Ytterligare två schakt togs upp i den södra respektive västra delen av undersökningsområdet. I den västra delen hade anläggningar med slagg påträffats vid förundersökningen. Sammanlagt avbanades cirka 320 m² inom undersökningsområdet. Anläggningarna snittades och ena halva grävdes ut för hand. Fyllningen sållades inte, eftersom detta ansågs för tidsödande.

Kol samlades in för ¹⁴C-datering, vilken utfördes av Ångströmlaboratoriet vid Uppsala Universitet. Dessutom samlades arkeobotaniska prover (makroprover) in från samtliga anläggningar för att ge möjlighet till eventuella analyser.

Inmätning av schakt och anläggningar utfördes med hjälp av personal från Växjö kommuns stadsingenjörskontor.

Resultat

Anläggningar

Sammanlagt påträffades 21 anläggningar varav 18 undersöktes (se bilaga 2). Flera av de anläggningar som vid förundersökningen markerades i den östra delen, kunde återfinnas och undersökas. I det västra schaktet påträffades tre anläggningar varav den ena (A29) tolkades som mer sentida. Anläggningen hade ett skarpt, trågformat tvärsnitt och en mycket hårt bränd fyllning av kol och slagg.

De undersökta anläggningarna tolkades som tre härdar, fyra härdgropar, fyra stolphål varav ett stenskott (A30), två gropar, en slaggröp samt fyra nedgrävningar där funktionen inte kunnat bestämmas. Härdar och härdgropar var överlag 0,5- 1,5 meter i diameter och låg samtliga i det östra schaktet. Dessa hade en sotig fyllning med rikligt med stora kolstycken och skärvsten.

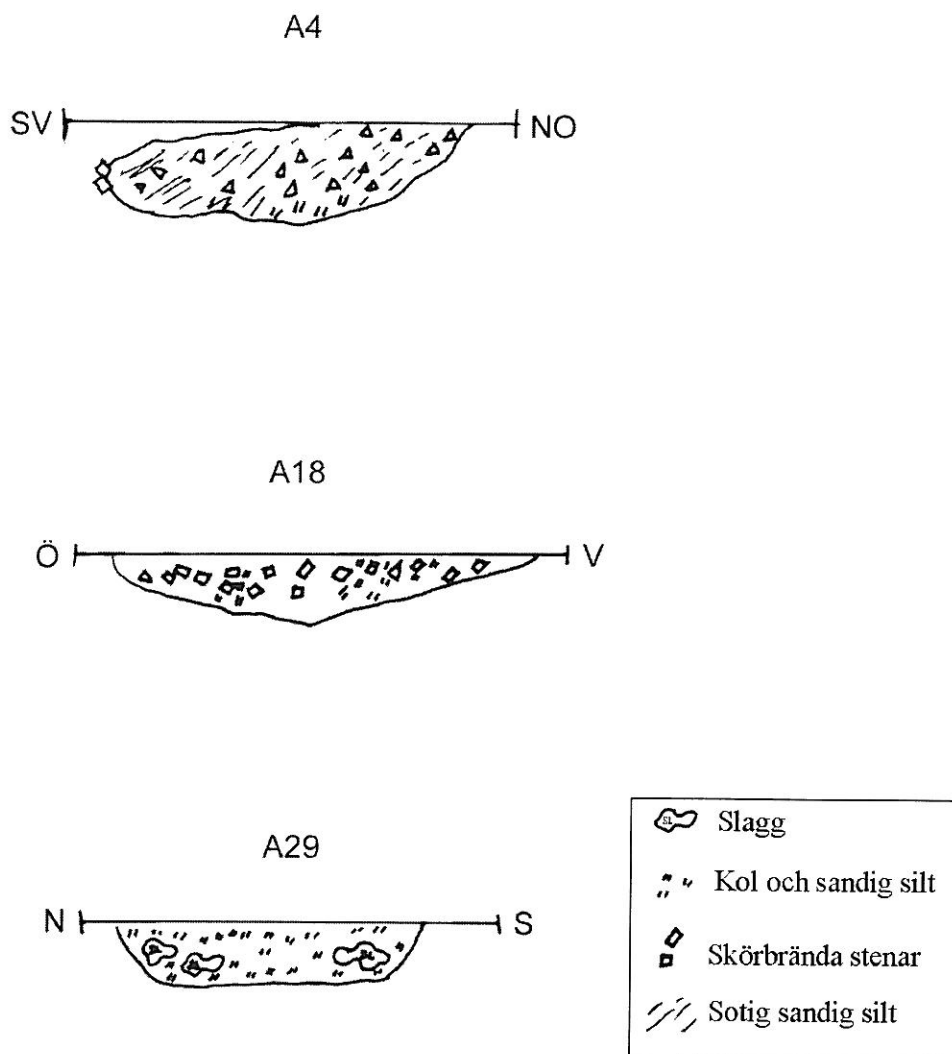

Fig.4. Ritningar över anläggningarna A4, A18 och A29. Skala 1:20.

Dateringar

Prov nr	Anl. nr	¹⁴ C ålder BP	Kal 1Σ	Kal 2Σ
Ua 11822	4	6155 ± 60	5227-5003 f Kr	5240-4906 f Kr
Ua 11823	18	6021 ± 65	5054-4809 f Kr	5210-4780 f Kr
Ua 11824	29	80 ± 65	1682-1955 e Kr	1660-1955 e Kr

Fig.4. Tabell som visar dateringsresultatet. Kolproverna är daterade vid Ångströmlaboratoriet vid Uppsala Universitet enligt Stuiver, M & Becker, B (1986).

Anläggningarna A4 och A18 gav samstämmiga dateringar till senmesolitikum, medan den slaggfyllda anläggningen A29 kunde konstateras vara sentida.

Rutgrävning och fynd

I den östra delen påträffades fynd spritt över den avbanade ytan, samt i två provrutor som togs upp i schaktet och grävdes för hand i 0,05 meter tjocka skikt (ruta nr 8 och 9). Fynden påträffades direkt under matjorden och ner till ett djup av 0,05-0,1 m (se bilaga 4). Fynd påträffades även i fyra anläggningar (A5, A19, A24 och A26).

Ytterligare sju rutor togs upp utanför schakten i ett försök att hitta det kulturpåverkade och fyndförande lager som påträffades vid utredningen av platsen. Det övre matjordslagret skyfflades bort och därefter grävdes materialet för hand och sållades i skikt om 0,05 eller 0,1 meter. Rutorna grävdes till 0,3-0,4 meters djup. Fyndförande rutor grävdes till och med ett fyndtomt skikt. Endast två rutor var fyndförande (nr 1 och 10), bägge belägna i undersökningsområdets södra del. Fynden påträffades genomgående i skikt 3, det vill säga ca 0,15 meter under matjordslagret. Ytterligare rutor togs upp i direkt anslutning till de fyndförande rutorna, men inga fynd påträffades. Sammanlagt grävdes 11 rutor (se bilaga 5).

Fyndmaterialet utgjordes huvudsakligen av slagen porfyr (15 bitar, 90g). Dessutom påträffades ett slipat fragment av grönsten, ett avslag i sydiskandinavisk flinta med retusch, en bit slagen kvarts samt en keramikskärva (9g). Bland stenmaterialet kunde reduktionsmetoden endast bestämmas på ett avslag där plattformsteknik använts. Kärlfragmentet, en mynningsbit, var av förhistorisk karaktär, odekorerat och av fast gods. Fragmentet visar att kärlet hade en profilerad form. Grönstensavslaget var slipat i vinkel, vilket gör att det troligen härrör från en yxa eller ett annat slipat verktyg.

DISKUSSION

Med hjälp av fynd och dateringar kan lämningarna från undersökningsområdet tolkas som spåren av mänsklig aktivitet på platsen under minst två förhistoriska perioder. De analyserade kolproven indikerar aktiviteter på platsen under mesolitikum och under mellersta bronsålder, vilket stämmer väl överens med det topografiska läget. Samtliga av dessa dateringar rör undersökningsområdets östra del med den största anläggningstätheten. I denna östra och södra del av undersökningsområdet påträffades, vid rutgrävning, ett tillsynes fläckvis förekommande fyndförande lager, cirka 0,05 meter tjockt. Tolkningen försvåras dock av den begränsade del av området som var möjlig att undersöka med hjälp av rutgrävning och sällning utifrån tidstillgången.

Fyndmaterialet på boplatsen domineras av slagen porfyr. Porfyren är ett lokalt råvarumaterial som uppmärksammats på sten- och bronsåldersboplatser i denna del av landet först under senare år. Andelen inhemskt råmaterial på boplatserna är här betydligt högre än vad man tidigare trott. Detta delvis på grund av att man vid tidigare inventeringar och insamlingar inte varit medveten om andra bergarter och mineral än flinta som redskapsmaterial. I många fall är det, liksom på den nu aktuella boplatsen, de lokala materialen som dominerar stenhantverket, framför allt under äldre stenålder men även under bronsålder. Detta har bland annat visats genom Kalmar läns museums inventeringar i Emmaboda kommun (Gurstad-Nilsson 1995).

Det är svårt att tolka lämningarnas karaktär utifrån den del av området som var möjlig att undersöka, med tilldelad tidsåtgång. Ansamlingen av härदार och härdragropar tillsammans med ett fåtal stolphål och den relativt ringa fyndmängden talar dock för att platsen utnyttjats som en aktivitetsyta eller en tillfällig uppehållsplats. Läget för mesolitisk aktivitet är strategiskt mellan de två sjöarna Drättingesjön och Örken, den senare en del av Mörrumsåns vattensystem och en viktig kontaktled söderut. De flesta av de hittills registrerade lämningarna i länet från denna tid ligger just invid större sjöar och vattendrag eller på åsryggar intill vattendrag.

Vad beträffar anläggningarna med slagg, som påträffades i områdets västra del, har inget klarläggande kunnat göras. Ett prov från förundersökningen, av en mörkerfärgning med slagg i ytan (A15), gav en ^{14}C -datering till 1400-talet e.Kr och en ^{14}C -datering från slutundersökningen, av en slaggfylld anläggning (A29), visar på 1660-1955 e.Kr. Dateringen från förundersökningen har inte, som redan tidigare nämnts, genomgått vedartsanalys vilket medför att felkällor kan finnas i fråga om träets egenålder. Anläggningen kan alltså vara något yngre. Fyndet av keramik stärker indikationen om ett senare utnyttjande av platsen i nyare tid.

Slutligen kan konstateras att resurserna för slutundersökningen var tilltagna i underkant. Förundersökningens resultat var i vissa delar ofullständigt vad gäller det fyndförande lagrets utbredning. Med mer tid avsatt för rutgrävning hade sannolikt en bättre avgränsning och tolkning av lämningarna kunnat göras. Då kunskaperna om de förhistoriska boplatserna i området är begränsade bör kommande undersökningar ha större marginaler vad gäller tidsåtgång.

SAMMANFATTNING

Med anledning av planerad byggnation på fastigheten Drevs-Rödje 1:10, genomförde Smålands museum en arkeologisk förundersökning och slutundersökning av de boplatssindikationer som framkommit vid den arkeologiska utredningen. Undersökningarna berörde boplatsslämningar från sten- och bronsålder liksom spår efter järnhantering från nyare tid.

Vid förundersökningen kunde förhistoriska boplatsslämningar lokaliseras framförallt till den östra delen av undersökningsområdet. En anläggning från detta område daterades med ^{14}C -analys till mellersta bronsålder. Ett fåtal fynd av porfyraavslag gjordes vid schaktningen av området. Inget fyndförande lager kunde iakttas vid förundersökningen.

Vid slutundersökningen påträffades, i den östra delen av undersökningsområdet, anläggningar samt spridda fynd. Fyndmängden var förhållandevis liten, men liksom på förundersökningen dominerades stenmaterialet av den slagna porfyren. Anläggningarna utgjordes till största del av härdar och härdragor. Dominansen av dessa anläggningstyper tillsammans med den ringa mängden fynd tyder på att platsen utgjort en aktivitetsyta eller en tillfällig boplatsyta. En anläggning daterades till senmesolitikum, vilket stämmer väl överens med det topografiska läget samt dominansen av lokalt råmaterial i stenhantverket.

Både under för- och slutundersökningen framkom, i den västra delen av undersökningsområdet, anläggningar med en fyllning av bland annat slagg. Två av dessa anläggningar ^{14}C -daterades till 1400-tal respektive 1660-1955 e.Kr. I områdets södra del påträffades vid rutgrävning ett fläckvis förekommande fyndförande lager, cirka 0,05 meter tjockt. Här påträffades också keramik, vilket stärker indikationen om ett senare utnyttjande av platsen.

REFERENSER

Stark, K., 1996. Arkeologisk utredning. Drevs Rödje 1:10, Braås, Drev sn. *Smålands museum rapport 1996:11*.

Gurstad- Nilsson, H 1995. Stenålder i gränsbygd. *Kalmar läns museum rapport 1995:4*.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr.	220-4384-96
Smålands museums dnr.	110-837/96
Landskap	Småland
Kommun	Växjö
Socken	Drev
Fastighet	Drevs-Rödje 1:10
Ekonomiska kartan	5F 5a Drev
Topografiska kartan	5F NV Åseda
Koordinater	X 6325,6 Y 1453,0
Uppdragsgivare	Växjö kommun, Samhällsbyggnadskontoret
Ansvarig institution	Smålands museum
Typ av ärende	Anläggande av parkeringsplats
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning och slutundersökning
Personal	Malin Gustavsson, Nicholas Nilsson (fu), Kennet Stark, Alexandra Nylén (su)
Fältarbete	960902 - 960905 samt 961111 - 961115
Analys (su)	Ångströmlaboratoriet, Uppsala Universitet
Kalibreringsprogram	Stuiver, M & Becker, B 1986

Dokumentationsmaterialet förvaras i Smålands museums kulturmiljöavdelnings arkiv.

BILAGOR

BILAGA 1.

Anläggningsbeskrivning. Förundersökningen

A1 Mörkfärgning

0,41 x 0,41 m stor med rund form, sot i ytan. I profil oregelbunden, 0,06 m djup med fyllning av sotig gråsvart sand. Nedgrävd i gulbrun sand.

A2 Mörkfärgning

0,10 x 0,10 m stor med rund form. Gråsvart sand. Ej utgrävd.

A3 Mörkfärgning

1,02 x 0,77 m stor med oregelbundet oval form. Gråsvart sand med inslag av kol och sot i ytan. I den SÖ kanten fanns orangefärgad sand, ev. eldpåverkad. En större sten fanns i mitten av anläggningen och flera mindre stenar i ytterkanterna. Ej utgrävd.

A4 Mörkfärgning

0,68 x 0,68 m stor med någorlunda rund form. Diffus avgränsning. Gråsvart flammig sand. En hel del porfyr fanns i ytan, ävensom utanför anläggningen. Ej utgrävd.

A5 Hård

1,70 x 1,40 m stor, fortsätter in under schaktkanterna. Sotig sand med inslag av kol och ganska stora mängder skärvsten. Skärvstenarna är genomgående ganska stora. Ej utgrävd.

A6 Hård

0,70 x 0,35 m stor, fortsätter in under schaktkanten i SSÖ. Sotig sand med inslag av kol och skärvsten. I profil skålformad, 0,10 m djup med fyllning av sotig sand med inslag av kol och skärvsten. Kolprov taget mitt i anläggningen, ca 0,05 m ned. Skärvsten ca 1 kg.

A7 Hård?

1,03 x 0,98 m stor med oval form. Svagt gråfärgad sand. Kraftigt med sten i ytan av anläggningen, troligtvis skärvsten. Ej utgrävd.

A8 Kokgrop

1,23 x 1,15 m stor med oval form. Rikligt med sten i ytan. I profil skålformad, 0,40 m djup med fyllning av gråbrun sand. I botten fanns en tunn lins med sot. Rikligt med skärvsten i hela anläggningen, ca 100 kg.

A9 Mörkfärgning

0,26 x 0,24 m stor med oval form. Grå sand. Ej utgrävd.

A10 Mörkfärgning

0,39 x 0,32 m stor med oregelbunden form. Svartbrun, något sotig sand. Ej utgrävd.

A11 Mörkfärgning

0,21 x 0,21 m stor med rund form. Svartbrun, något sotig sand. Ej utgrävd.

A12 Mörkfärgning

0,65 x 0,30 m stor med oregelbunden form. Gråbrun sand med inslag av sten och kol. Ej utgrävd.

A13 Mörkfärgning

0,65 x 0,32 m stor med oregelbunden form. Gråbrun sand med inslag av kol och lite slagg. Ej utgrävd.

A14 Mörkfärgning

0,85 x 0,55 m stor med oregelbundet oval form. Gråbrun sand med sten samt ganska stora mängder slagg. Ej utgrävd.

A15 Mörkfärgning

1,00 x 1,00 m stor med oregelbunden form. Gråbrun sand med sten och stora mängder slagg, lite kol. Ett järnföremål påträffades i kanten av anläggningen. Ej utgrävd.

BILAGA 2.

Anläggningsbeskrivning. Slutundersökningen

Anläggningarna var nedgrävda i gulbrun sand.

A1 Mörkfärgning

Se förundersökningen

A2 utgår

A3 Härd

0,5 x 0,4 m stor med rundad form. I profil skålformad, 0,15 m djup och med en fyllning av sandig silt med inslag av kol och enstaka skörbrända stenar. I anläggningens östra del fanns ett parti med rödbränd sandig silt.

Kolprov

A4 Härdgrop

0,8 x 0,85 m stor med oregelbunden form. Ca 0,05 m stora skärvstenar i ytan. I profil oregelbundet skålformad, 0,27 m djup. I profilens SV del var anläggningen delvis översandad. Fyllningen utgjordes av sotig sandig silt med kol. Skärvsten ca 5 kg, 0,05 m stora.

Kolprov

Makrofossil

A5 Härd

1,60 x 1,80 m stor med rundad form. I anläggningens Ö ytterkant syntes ett ca 0,5 m brett område med kol och sot. I anläggningens mitt syntes ett parti med ljus sand flammig med brun sandig silt. I ytan fanns mycket sten 0,15 x 0,2 m stora, både runda och skärviga. I profil flackt skålformad, 0,2 m djup. Fyllningen utgjordes av mörkbrun sandig silt och ett stråk med kraftigt sotig sandig silt och rikligt med kol mot anläggningens botten. Skärvsten ca 10 kg, 0,1 m stora.

Kolprov

Vedart

Fynd

F20 Porfyraavslag

A6 se förundersökning

A7 se A27

A8 - 15 se förundersökning

A16 Stolphål

0,2 m i diameter med närmast rektangulär form. I profil rundad och 0,11 m djup. Fyllningen utgjordes av mörkbrun silt med inslag av kol.

Kolprov

A17 Nedgrävning

0,7 x 0,4 m stor med oregelbundet oval form. Skörbränd sten i ytan. I profil skålformad och 0,1 m djup. Fyllningen utgjordes av gråsvart sandig silt med enstaka kolstänk och skörbrända stenar.

A18 Härd

1,10 x 0,7 m stor med oregelbundet oval form. I profil oregelbundet skålformad och 0,18 m djup, något diffus mot botten. Fyllningen utgjordes av sotig sandig silt med inslag av kol och 0,05 m stora skärvstenar.

Kolprov

A19 Härdgrop

1,0 x 0,85 m stor med rundad form och skärvsten i ytan. I profil rundad och 0,32 m djup. Fyllningen utgjordes av sotig, kompakt silt och ca 8 kg skärvsten. Anläggningen var delvis överlagrad av mörkbrun silt.

Kolprov

A20 Nedgrävning

0,6 m i diameter med rundad form och skärvig sten i ytan. I profil oregelbundet skålformad och 0,14 m djup. Fyllningen utgjordes av brunsvart sandig silt.

A21 Grop

0,8 x 0,6 m stor med oregelbundet oval form. I profil oregelbundet skålformad och 0,2 m djup. Fyllningen utgjordes av mörkbrun sandig silt, i mitten av anläggningen kompakt, sotig silt.

A22 Stolphål

0,35 x 0,28 m stort med rundad form och 0,05 m stora skärvstenar i ytan. I profil skålformad och 0,18 m djup. I profil syntes en tydlig färgning med raka kanter, bestående av sotig sandig silt med inslag av kol, mot den omgivande skålformade färgningen av svagt sandig silt.

Kolprov

A23 Härdgrop

1,5 x 1,8 m stor med oregelbunden form. 0,1 m stora skärvstenar över hela ytan. I profil oregelbunden form och 0,4 m djup. Fyllningen utgjordes av kraftigt sotig sandig silt och 0,05 m stora skärvstenar. Anläggningens S del var delvis överlagrad av mörkbrun sandig silt. I den S delen fanns också tätt med 0,05 m stora skärvstenar.

A24 Grop

1,4 x 0,6 m stor med oregelbundet oval form. Anläggningen syntes som en färgning av mörkbrun sandig silt med inslag av kol. I profil oregelbunden form och 0,44 m djup. I anläggningens övre del utgjordes fyllningen av mörkbrun sandig silt. Under denna vidtog en färgning av ljusbrun siltig sand.

Kolprov

Fynd

F21 Porfyraavslag

A25 Stolphål

0,2 x 0,3 m stort med rundad form. I profil rundad och 0,12 m djup. Fyllningen utgjordes av sotig, sandig silt.

A26 Nedgrävning

0,9 x 0,43 m stor med oregelbundet oval form. I profil oregelbunden och 0,17 m djup. Fyllningen utgjordes av mörkbrun, sotig sandig silt med inslag av kol och skärvstenar. Anläggningen hade en flammig övergång mot omgivande gulbruna sand.

Kolprov

Fynd

F22 Porfyraavslag

A27 (ev 7) Härdgrop

0,45 x 0,57 m stor med rundad form och med ett tiotal 0,15 m stora skärvstenar i ytan. I profil oregelbunden och 0,26 m djup. Fyllningen utgjordes av kraftigt sotig sandig silt med enstaka kolstänk och ca 2 kg 0,05 m stora skärvstenar.

A28 Nedgrävning

0,12 m i diameter och med en oregelbunden oval form. I profil oregelbunden? Och 0,1 m djup. Fyllningen utgjordes av mörkbrun sandig silt.

A29 Slaggrop

0,7 x 0,6 m stor med rundad form. I profil hade anläggningen ett trågformat tvärsnitt med ett djup av 0,16 m. Fyllningen utgjordes av fet, svart och hårt bränd sandig silt med mycket kol och slagg i hela anläggningen.

Kolprov

Fynd

Slagg, ej sparad

A30 Stolphål

0,3 m i diameter med rund form. I profil rundad och 0,28 m djup. Fyllningen utgjordes av mörkbrun, sotig sandig silt. Stolphålet var stenskott.

Kolprov

Fynd

F23 Slagg

A31 utgår

A32 utgår

BILAGA 3.

Fyndtabell utredning och förundersökning

<i>FYND NR</i>	<i>SAKORD</i>	<i>MATERIAL</i>	<i>ANTAL</i>	<i>VIKT (G)</i>	<i>ANMÄRKNING</i>
1	Avslag	Porfyr	1	4,4	Utredn. R6 -0,3
2	Avslag	Kvarts	1	0,2	Utredn. R6 -0,3
3	Avslag	Porfyr	7	6,9	Utredn. Lösfynd
4	Avslag	Porfyr	1	16,9	Utredn. Lösfynd
5	Avslag	Porfyr	1	17,8	Utredn. Lösfynd
6	Lerklining	Lera	1	0,5	Utredn. Lösfynd
7	Avslag	Porfyr	1	13,5	Förund. Lösfynd
8	Avslag	Porfyr	1	16	Förund. Lösfynd
9	Avslag	Kvartsit?	1	14,2	Förund. Lösfynd
10	Smidesslagg	Slagg	1		Förund.
11	Föremål	Järn	1	16,5	Förund. A15

BILAGA 4.

Fyndtabell slutundersökning

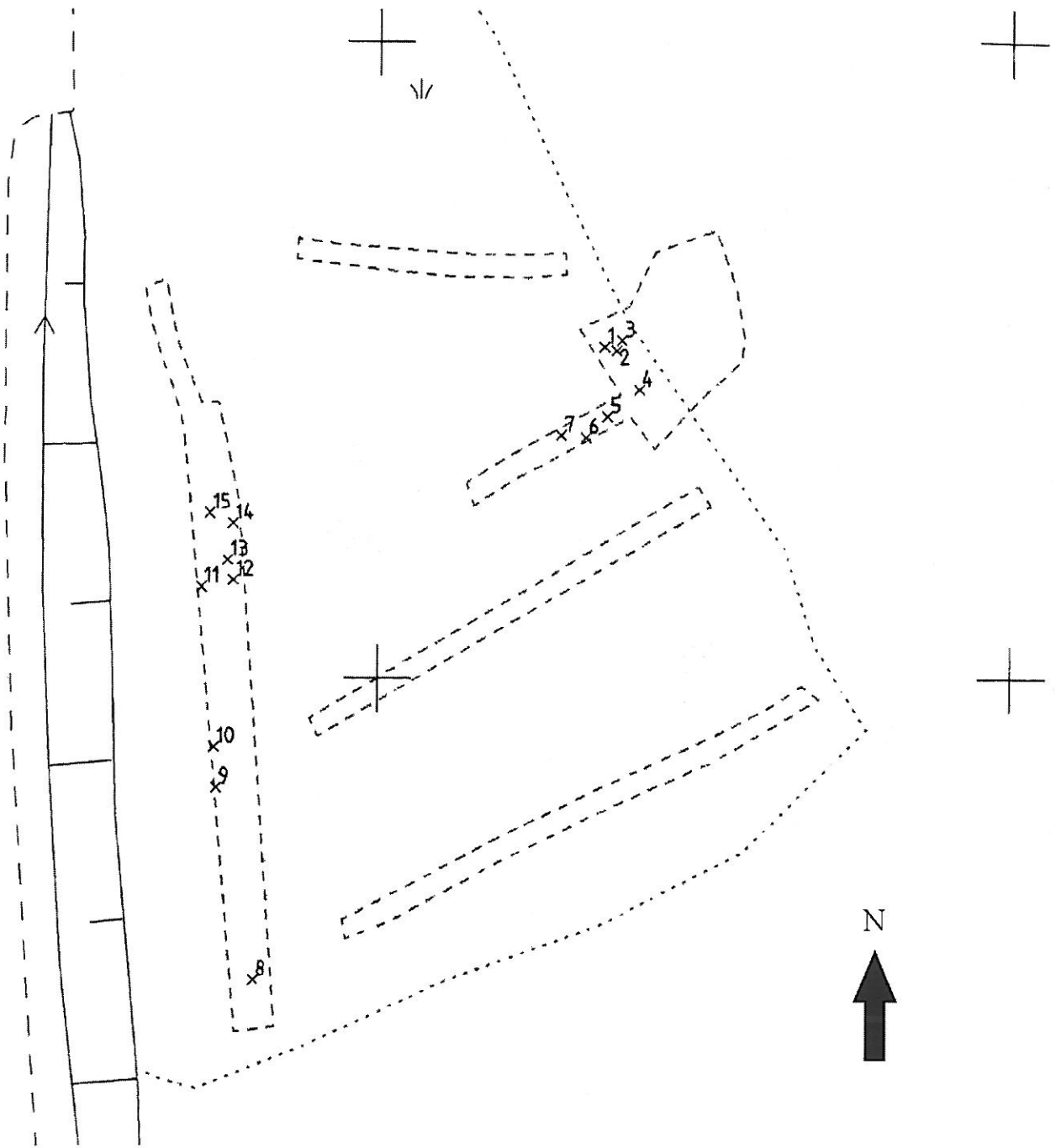
<i>FYND NR</i>	<i>SAKORD</i>	<i>MATERIAL</i>	<i>ANTAL</i>	<i>VIKT (G)</i>	<i>ANMÄRKNING</i>
12	avslagsfragment	porfyr	1	5,7	
13	kärlfragment	keramik	1	9	Ruta 1, skikt 3, mynningsbit, tjocklek 0,8 cm, profilerad?, gräsavstruken insida?, antydan till flammighet
14	avslag	flinta	1	1,9	Ruta 1, skikt 3, retusch
15	splitter	kvarts	1	0,1	
16	avslagsfragment	porfyr	1	1,9	Ruta 9, skikt 1
17	yxfragment?	grönsten	1	0,4	Ruta 10, skikt 1 (0,1 m skikt), slipyta samt slipad smalsida
18	avslagsfragment	porfyr	4	4,1	Ruta 10, skikt 1
19	avslag	kvartsit?	1	0,1	Ruta 10, skikt 1, plattformsavsl.
20	avslagsfragment	porfyr?	1	5,3	A 5
21	avslagsfragment	porfyr	1	0,9	A 24
22	avslagsfragment	porfyr	1	41,8	A 26
23	slagg		1	48,9	A 30
24	avslagsfragment	porfyr	1	0,1	Ruta 2, skikt 2
25	avslagsfragment	porfyr	1	4,3	Ruta 8, skikt 2
26	avslagsfragment	porfyr	4	0,1	A 19

BILAGA 5.

Provrutetabell slutundersökning

<i>RUTA</i>	<i>DJUP (M)</i>	<i>MATERIAL</i>	<i>FYND</i>	<i>ANMÄRKNING</i>
1	0,45	matjord 0,2 m gul sandig silt gul mjäla med stråk av sand 0,13	skikt 3: keramik, flinta	grävd i skikt om 0,05 m
2	0,35	matjord 0,2 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,15 m	slagg i rutans S del (matjorden)	grävdi skikt om 0,05 m, en stensamling i S delen tolkad som recent
3	0,3	matjord 0,2 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,1 m		grävd i skikt om 0,1 m
4	0,4	matjord 0,25 m gul sandig silt 0,1 m		grävd i skikt om 0,1m
5	0,4	matjord 0,25 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,15 m		grävd i skikt om 0,1 m
6	0,3	matjord 0,2 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,1 m		grävd i skikt om 0,1 m, i V delen flammig med gul sand
7	0,4	matjord 0,25 m gul sandig silt 0,1 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,05 m		grävd i skikt om 0,1 m
8	0,1	gulbrun silt 0,05 m gul silt 0,05 m		grävd i skikt om 0,05 m, rutan placerad i schakt
9	0,25	gulbrun sandig silt 0,1 m grågul sandig silt 0,15 m	skikt 1: porfyr	grävd i skikt om 0,05 m, rutan placerad i schakt
10	0,45	matjord 0,2 m gul sandig silt 0,1 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,15 m	skikt 3: porfyr, bergart, grönsten	grävd i skikt om 0,1 m
11	0,20	gul sandig silt 0,1 m grå mjäla med stråk av gul sand 0,1		rutan placerad i schakt

BILAGA 6.
Förundersökningen

Skala 1:400

BILAGA 7.
Slutundersökningsområdet

